

ODPOVĚDI EVROPSKÉ KOMISE

NA ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVU EVROPSKÉHO
ÚČETNÍHO DVORA

Opatření na rozšíření účasti v programu Horizont 2020 byla dobře navržena, avšak udržitelná změna bude z velké části záviset na úsilí vnitrostátních orgánů

Obsah

SHRNUTÍ (body I–X).....	2
ÚVOD (body 1–11).....	3
ROZSAH A KONCEPCE AUDITU (body 12–16).....	4
PŘIPOMÍNKY (body 17–86).....	4
ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ (body 87–99).....	8
Doporučení 1 – Posílit využívání nástroje na podporu politik.....	9
Doporučení 2 – Cíl pro vyváženější účast zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, na opatřeních na rozšíření účasti.....	9
Doporučení 3 – Usnadnit včasnou dostupnost doplňkového financování.....	9
Doporučení 4 – Posílení schopnosti předkladatelů projektů využívat výsledky svého výzkumu.	10
Doporučení 5 – Zlepšit monitorování opatření na rozšíření účasti.....	10

Tento dokument představuje odpovědi Evropské komise na připomínky zvláštní zprávy Evropského účetního dvora v souladu s článkem 259 [finančního nařízení](#) a bude zveřejněn společně se zvláštní zprávou.

SHRNUTÍ (body I–X)

Odpovědi Komise:

I. Cesta k ekonomickému růstu a konkurenceschopnosti je úzce spojena s výzkumem a inovacemi. Komise proto výzkumu a inovacím věnuje zvláštní pozornost, a to prostřednictvím rámcových programů EU – současného programu Horizont Evropa (2021–2027) a předchozího programu Horizont 2020 (2014–2020).

II. Od roku 1984 bylo schváleno devět rámcových programů. Komise od počátku sledovala účast členských států v rámcových programech. Komise v tomto ohledu zjistila rozdíly v účasti mezi členskými státy a pracuje na jejich odstranění již od rámcového programu Horizont 2020.

Současný rámcový program Horizont Evropa pokračuje v úsilí započatém v programu Horizont 2020 k posílení účasti méně výkonných zemí – členských států – v této oblasti. V důsledku kroků, které Komise podniká – opatření na rozšíření účasti – by měly tyto členské státy zvýšit svůj potenciál úspěšně se zapojit do procesů výzkumu a inovací, podporovat vytváření sítí a přístup k excelenci.

Účastníci programu by navíc měli být schopni zvýšit úroveň svých systémů výzkumu a inovací, posílit je a umožnit EU, aby se společně jako celek rozvíjela v souladu s politickými cíli Evropského výzkumného prostoru (EVP).

III. Komise v rámci programu Horizont 2020 navrhla a zavedla několik opatření. Jedná se o:

Teaming: podpora/vytváření středisek excelence coby vzorů pro stimulaci excelence, nových investic a reforem systémů výzkumu a inovací.

Twinning: rozvoj excelence ve vybrané oblasti výzkumu a inovací, zviditelňování výzkumných institucí a univerzit a zvyšování kvalifikace jejich zaměstnanců.

Profesury EVP: podpora univerzit nebo výzkumných organizací ze způsobilých zemí v získávání a udržování vysoce kvalitních lidských zdrojů a pomoc vynikajícím vědcům a jejich týmům, aby se stali průkopníky ve svých oborech.

Evropská spolupráce v oblasti vědy a technologie (COST): přeshraniční vědecká síť, která pomáhá vynikajícím výzkumným pracovníkům a inovátorům získat přístup do evropských a mezinárodních sítí.

V. Opatření na rozšíření účasti v rámci programu Horizont 2020 vedla k reformám a změnám vnitrostátních systémů výzkumu a inovací, podpořila vznik nových partnerství, zavedla nové vědecké vzdělávací programy, rozšířila síť a podpořila více recenzovaných mezinárodních publikací.

V posledních letech se účast zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, v rámci programu Horizont 2020 zvýšila. Průměrně představovala 7,2 % celkového dosud přiděleného rozpočtu programu Horizont 2020 (oproti 5,5 % v sedmém rámcovém programu).

Komise nadále pokračuje v tomto úsilí. Úspěch těchto opatření však závisí na systémech používaných na vnitrostátní nebo regionální úrovni.

V tomto ohledu bere nařízení o programu Horizont Evropa v úvahu, že úsilí Komise „musí být zohledněno v přiměřených opatřeních členských států (...) za podpory unijních, státních a regionálních fondů.“¹

VI. Od roku 2015 poskytuje nástroj na podporu politik členským státům a zemím přidruženým k programu Horizont Evropa praktickou pomoc s navrhováním, prováděním a hodnocením reforem, které zvyšují kvalitu jejich investic, politik a systémů v oblasti výzkumu a inovací.

Tento nástroj poskytl doporučení zemím, které o to požádaly. Doporučení představují důležité rady ke zlepšení vnitrostátních systémů výzkumu a inovací. Jejich provádění závisí na národních vládách.

VII. Očekává se, že opatření na rozšíření účasti zavedená od zřízení programu Horizont 2020 přinesou v budoucnu řadu výsledků. Přesto je zatím předčasné hodnotit účinnost zrealizovaných nebo stále probíhajících projektů.

VIII. Opatření na rozšíření účasti uvedená výše přinášejí slibné výsledky. Zpráva Evropského účetního dvora však upozornila na některé aspekty provádění těchto opatření, na nichž bude Komise pracovat. Komise při vlastním sledování také poukázala na problémy týkající se dalšího zlepšování účinnosti těchto opatření.

IX. Nařízením, kterým se zavádí program Horizont Evropa (článek 50 nařízení o programu Horizont Evropa uvedeného výše), stanovuje soubor pravidel pro monitorování. V tomto ohledu zavede Komise systém pro řádné monitorování provádění opatření na rozšíření účasti.

X. Komise všechna doporučení přijímá.

ÚVOD (body 1–11)

Společná odpověď na body 01–05:

Rozdíly ve výkonnosti výzkumu a inovací mezi členskými státy představují komplexní a mnohostrannou otázku společné odpovědnosti s evropským, vnitrostátním a regionálním rozměrem. V programu Horizont 2020 byl zaveden soubor cílených akcí v rámci „šíření excelence a rozšiřování účasti“, obecně známých jako „rozšiřování“, na které bylo vyčleněno 900 milionů EUR na činnosti, jako je Teaming, Twinning, Profesury EVP a COST, s cílem pomoci méně výkonným zemím zvýšit jejich výkonnost ve výzkumu a inovacích obecně a časem usnadnit jejich širší účast v rámcových programech.

Spolunormotvůrci se shodli, že pro program Horizont Evropa zvýší v této oblasti intervence podíl rozpočtu na 3,3 % ve srovnání s přibližně 1 % v programu Horizont 2020. Toto navýšení rozpočtu umožní větší dopad plánovaných opatření a lépe přispěje k podpoře excelence v celé EU.

Opatření v rámci rozšiřování účasti a šíření excelence přispívají k budování kapacit pro výzkum a inovace v zemích, které jsou pozadu. Posilují jejich potenciál pro úspěšnou účast v nadnárodních procesech výzkumu a inovací a podporují vytváření sítí a přístup k excelenci.

Očekává se, že účastníci programu budou schopni zvýšit úroveň svých systémů výzkumu a inovací, posílit je a umožnit EU, aby se společně jako celek rozvíjela v souladu s cíli politiky Evropského výzkumného prostoru (EVP).

¹Ustanovení čl. 7 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušují nařízení (EU) č. 1290/2013 a (EU) č. 1291/2013.

Opatření v rámci programu Horizont Evropa, jako jsou Teaming, Twinning, Profesury EVP, jakož i výměna znalostí a iniciativy excelence mají za cíl pomoci šířit excelenci, zlepšit manažerské dovednosti v oblasti výzkumu a inovací a vybudovat stabilní základy pro spolupráci s partnery po celé Evropě. Komise očekává, že prostřednictvím dobře fungujícího systému národních kontaktních míst budou mít potenciální příjemci možnost kontroly připravovaných návrhů. To bude doplněno o službu navazování kontaktů, která by měla pomoci najít subjekty, které by mohly spolupracovat. Nové specifické opatření (tzv. „nástroj pro přidružení“) umožní novým partnerům ze zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, zapojit se do probíhajících projektů spolupráce v oblasti výzkumu a inovací a také přispěje k vytvoření kooperativních vazeb.

Jak program Horizont 2020, tak Horizont Evropa jsou grantové programy založené na excelenci.

ROZSAH A KONCEPCE AUDITU (body 12–16)

Komise neodpověděla.

PŘIPOMÍNKY (body 17–86)

Odpovědi Komise:

28. Od roku 2015, po dobu trvání programu Horizont 2020, poskytuje nástroj na podporu politik členskými státy a zemím přidruženým k programu Horizont 2020 praktickou pomoc s navrhováním, prováděním a hodnocením reforem ke zvýšení kvality jejich investic, politik a systémů v oblasti výzkumu a inovací.

Nástroj na podporu politik v rámci programu Horizont Evropa, zavedený v únoru 2021, pokračuje ve výše zmíněné činnosti a měl by také na žádost členských států a přidružených zemí zajišťovat osvědčené postupy, nezávislou vysokou odbornost a poradenství. Aktivity nástroje na podporu politik jsou pravidelně představovány a projednávány ve Výboru pro evropský výzkumný prostor a inovace (ERAC).

32. Nástroj na podporu politik je analytický nástroj, který navrhuje doporučení. Provádění těchto doporučení může narazit na odpor příslušných zúčastněných stran, které se mohou obávat změny stávajícího stavu, a proto vyžaduje politické vedení na vnitrostátní úrovni.

Komise bere na vědomí připomínku Evropského účetního dvora a věnuje se jí. Hodnocení nástroje na podporu politik provedené Komisí v roce 2019 nicméně došlo k závěru, že poradenství od nezávislých odborníků a vzájemné učení pomohly tvůrcům politik pochopit vlastní systémy výzkumu a inovací a získat úhel pohledu více orientovaný na vnější svět. Navíc uznalo, že státy skutečně potřebují tento typ podpory a tato potřeba bude trvat i v dalších letech.

33. Komise souhlasí s připomínkou Evropského účetního dvora a analyzovala zprávy nástroje na podporu politik předložené odborníky poté, co prověřili systém výzkumu a inovací v dané zemi.

Zpráva byla předmětem rozsáhlé bilaterální diskuse s dotčenými členskými státy s cílem uvést jejich doporučení a připomínky do souvislosti.

Členské státy se tudíž vyzývají, aby na základě doporučení uvedených ve zprávě zlepšily své systémy výzkumu a inovací.

35. Členské státy jsou plně zodpovědné za provedení souboru doporučení, který vydali odborníci ve svých zprávách.

Odborná zpráva nástroje na podporu politik je předmětem diskuse s příslušnými členskými státy, aby mohly vyjádřit své vlastní názory a posoudit, jak nejlépe provést navrhovaná doporučení.

39. Zpráva o hodnocení nástroje na podporu politik provedeného Komisí v roce 2019 byla vydána před návrhem nástroje v rámci programu Horizont Evropa a jako příprava na něj. Jakmile byl přepracovaný nástroj na podporu politik v únoru 2021 v rámci programu Horizont Evropa přijat, byla při jeho provádění zohledněna doporučení z hodnocení nástroje.

41. Nástroj na podporu politik má členskými státy pomoci s procesy reforem, ale může být doplněn o další podpůrná opatření.

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ K BODŮM 42 AŽ 49: Od chvíle, kdy Komise přijala opatření na rozšíření účasti, sleduje vývoj účasti způsobilých členských států.

Ačkoli tyto země ještě nedosáhly žádoucí úrovně účasti, očekává se, že tato opatření budou úspěšná. Většina projektů v rámci programu Horizont 2020 stále probíhá a zároveň se provádějí nová opatření v rámci programu Horizont Evropa.

Co se týče programu Horizont Evropa, čl. 7 odst. 5 nařízení stanovuje zásadu, že:

„Program pomáhá zemím rozšiřování účasti zvýšit v něm svou účast a podporovat široké zeměpisné pokrytí v rámci kolaborativních projektů, mimo jiné šířením vědecké excelence, posilováním nových kooperativních vazeb a podněcováním k výměně znalostí a rovněž prostřednictvím provádění čl. 24 odst. 2 a čl. 50 odst. 5.

Toto úsilí musí být zohledněno v přiměřených opatřeních členských států, včetně stanovení atraktivních platů pro výzkumné pracovníky, za podpory unijních, státních a regionálních fondů.

Aniž by byla podkopávána kritéria excelence, musí být zvláštní pozornost věnována v závislosti na konkrétní situaci v dané oblasti výzkumu a inovací zeměpisné vyváženosti v hodnotících panelech a orgánech, jako jsou například správní rady a skupiny odborníků.“

50. Programy Horizont 2020 a Horizont Evropa jsou grantové programy a nelze na ně uplatnit národní kvóty. Pomáhají však zemím, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, zvýšit svou účast v těchto programech a podporovat široké zeměpisné pokrytí (viz odpověď na bod 42, čl. 7 odst. 5 nařízení o programu Horizont Evropa a pravidla pro účast). Vzhledem k rostoucímu portfoliu projektů, rozmanitějším opatřením a cíleným komunikačním aktivitám včetně posílení sítě národních kontaktních míst se očekává, že rozdíly v účasti mezi zeměmi, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, se budou v průběhu programu Horizont Evropa dále stírat.

52. Evropský účetní dvůr odkazuje na některé aspekty provádění opatření na rozšíření účasti, které vyplývají z jeho analýzy probíhajících projektů.

Ty se většinou týkají schopnosti vybudovat systém na podporu dalšího vývoje výzkumu a inovací na vnitrostátní úrovni v zemích, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti.

První strategický plán pro program Horizont Evropa (2021–2024) se zaměřuje na upevnění zeměpisné diverzity, vybudování nutných kapacit, které by umožnily úspěšnou účast v procesu výzkumu a inovací, a podporu vytváření sítí a přístupu k excelenci.

V tomto ohledu předpokládá řešení těchto aspektů pracovní program Horizont Evropa na období 2023–2024 týkající se „rozšiřování účasti a posilování Evropského výzkumného prostoru“, který je právě ve fázi přípravy .

Proto jim portfolio doplňující činnosti (pracovní program Horizont Evropa na období 2023–2024), jehož cílem je vybudování kapacit pro výzkum a inovace v zemích, jimž je poskytována podpora pro

rozšíření účasti, a to i prostřednictvím reformy a investic v oblasti výzkumu a inovací na státní i regionální úrovni, umožní dosáhnout konkurenční výhody na evropské i mezinárodní úrovni.

Budování kapacit se neomezí jen na kapacity vědecké, neboť zahrnuje i vytvoření manažerských a administrativních kapacit ve prospěch institucí, které mají zájem převzít vedoucí úlohy v konsorciu.

Opatření Teaming vytvoří nová nebo zmodernizují stávající střediska excelence prostřednictvím velmi těsných a strategických partnerství s předními zahraničními institucemi. Dopad bude umocněn předběžnou podmínkou zajištění doplňkových investic (zejména do infrastruktury, stavebnictví, hardwaru) ze strukturálních fondů nebo jiných zdrojů.

Dále budou dokladem úspěchu moderní správy a řízení, a tím podnítí všeobecné reformy v národním prostředí výzkumu a inovací.

57 DRUHÁ ODRÁŽKA. Podle regulačního rámce pro fondy EFRR na období 2014–2020 je konečným datem pro způsobilost 31. prosinec 2023. Pokyny k uzavírání však stanoví dvě možnosti pro operace spolufinancované z prostředků EFRR, které nemohou být ukončeny ke dni předložení dokumentů o uzavření (15. února 2025):

- Nefunkční projekty (tj. projekty, které nebyly fyzicky dokončeny nebo plně realizovány), pokud jejich náklady činí více než 2 miliony EUR, mohou být za určitých podmínek a s jiným financováním ukončeny o rok později (15. února 2026).
- Projekty, jejichž celkové náklady přesahují 5 milionů EUR, lze rozfázovat do programového období 2021–2027, pokud splňují určité podmínky, zejména tu, aby se operace skládala ze dvou jasně identifikovatelných fází, přičemž druhá fáze musí být způsobilá v rámci období 2021–2027, tzn. druhá fáze musí splňovat všechna platná pravidla pro období 2021–2027 (článek 118 nařízení (EU) 2021/1060), a může být proto financována z prostředků pro období 2021–2027.

Odpověď na rámeček 3 – Příklad obtíží, s nimiž se potýká jeden projekt opatření Teaming s doplňkovým financováním z EFRR:

Řídící orgány jsou povinny věnovat výběru operací na podporu EFRR náležitou péči. Zpoždění byla způsobena složitostí postupu požadovaného řídicím orgánem a snahou příjemce sestavit a předložit potřebnou dokumentaci.

59. V rámci programu Horizont Evropa stanovila Komise pravidla pro monitorování programu a podávání zpráv o něm. (Článek 50). V této souvislosti bude Komise nepřetržitě sledovat řízení a provádění programu. Systém vykazování výkonnosti zajistí, aby údaje pro sledování provádění programu a jeho výsledků byly shromažďovány účinně, efektivně a včas.

Komise proto vytvoří seznam aspektů, které je třeba při sledování prováděných opatření na rozšíření účasti zohlednit, jak uvedl Evropský účetní dvůr v bodě 61.

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ NA BODY 60 A 61:

Od dubna 2021 spadá doplňkové financování do oblasti působnosti monitorovacího procesu vedle jeho předběžného posouzení, a to v tom smyslu, že Komise začala požadovat zprávu o využívání doplňkového financování ve fázi přezkumu projektu, čímž se klade větší důraz na potřebu podávat o něm zprávy a na transparentnost jeho využívání.

63. Navrhnout opatření na rozšíření účasti je náročné. Jsou zaměřena na výrazné zlepšení výkonnosti příjemců v oblasti výzkumu ve vybraném vědeckém oboru i na zajištění úspěšného získání grantových prostředků. Pro dosažení těchto cílů je důležitým faktorem nábor mezinárodních výzkumných pracovníků. V tomto ohledu Komise požaduje, aby výzkumní pracovníci na vysoké

úrovni pověření prováděním tohoto programu byli vynikající výzkumní pracovníci a vedoucí výzkumu v dané oblasti výzkumu s prokazatelnou zkušeností s efektivním vedením.

Ustanovení čl. 7. odst. 5 nařízení o programu Horizont Evropa (2021–2027) stanoví, že: „Toto úsilí musí být zohledněno v přiměřených opatřeních členských států, včetně stanovení atraktivních platů pro výzkumné pracovníky, za podpory unijních, státních a regionálních fondů.“

64. V rámci programu Horizont Evropa Komise požaduje, jak je stanoveno v pracovních programech, aby země, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, jasně popsaly zamýšlený balíček odměn výzkumných pracovníků na vysoké úrovni a kritéria, na jejichž základě byla výše odměny stanovena, jakož i jejich úlohy, úroveň odpovědnosti a povinnosti.

65. V rámci programu Horizont Evropa (2021–2027) věnují pracovní programy Komise také zvláštní pozornost udržitelnosti opatření na rozšíření účasti.

V tomto ohledu Komise požaduje, aby žadatel předložil investiční plán včetně písemného závazku k doplňkovému financování od příslušných vnitrostátních/regionálních orgánů nebo ze soukromých zdrojů, kterým se zaváže poskytnout finanční prostředky (např. prostředky z programů spolufinancovaných pomocí EFRR nebo z jiných zdrojů) na realizaci budoucího střediska, zejména pokud jde o investice do infrastruktury a vybavení. Písemné závazky k doplňkovému financování projektu budou tvořit nedílnou součást hodnocení návrhu.

Vytváření dodatečných příjmů využíváním výsledků vlastního výzkumu vyžaduje odpovídající úroveň vyspělosti instituce, která je příjemcem fondů pro rozšíření účasti.

68. Otázka soběstačnosti po skončení grantu EU se ze široka rozebírá na přezkumných jednáních o projektu. Je třeba poznamenat, že udržitelnost neznamená zůstat mimo jakýkoli systém. Je běžné, že střediska excellence nadále pokračují v činnosti v jistém rámci univerzity nebo vědecké instituce. Skutečnost, že i v současné době se většině středisek daří získávat grantové finanční prostředky z různých zdrojů, přestože projekty ještě nejsou dokončeny, znamená značný pokrok na cestě k jejich udržitelnosti.

69. Pečeti excellence byly uděleny pouze návrhům projektů Teaming2 v rámci první výzvy programu Horizont 2020, které byly vyhodnoceny jako návrhy překračující práh kvality, ale nebyly financovány z důvodu omezeného rozpočtu výzvy.

Předpokládá se, že v rámci programu Horizont Evropa bude pečeť excellence udělena mimo jiné právě opatřením Teaming.

72. Informační služba Společenství pro výzkum a vývoj (CORDIS) má bohaté a strukturované veřejné úložiště s informacemi o projektech, jako jsou informační listy o projektech, účastníci, zprávy, výstupy a odkazy na publikace s otevřeným přístupem.

Informace poskytují příjemci projektů prostřednictvím databáze e-grantů a jednou měsíčně jsou přenášeny do služby CORDIS. Všechny nástroje rozšiřování účasti jsou navíc podle právní typologie opatření koordinační a podpůrná, ne opatření samotného výzkumu a inovací, což znamená, že se výsledky výzkumu objevují jen jako následná akce, která nemusí být nutně uvedena v projektové zprávě.

76. Opatření typu Teaming jsou navržena tak, aby vytvářela nová nebo modernizovala stávající střediska excellence prostřednictvím velmi těsného a strategického partnerství s předními institucemi ze zahraničí. Po svém zavedení by střediska měla fungovat jako majáky s dalekosáhlým dopadem a vzory, které přilákají nejlepší talenty. Dále by měla být dokladem úspěchu moderní správy a řízení, a tím podnítit všeobecné reformy v národním prostředí výzkumu a inovací.

V této souvislosti se očekává, že probíhající opatření budou mít významný dopad na úrovni zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti.

77. Profesury EVP jsou navrženy tak, aby univerzitám nebo výzkumným institucím ze způsobilých zemí pomáhaly přilákat a udržet si vysoce kvalitní lidské zdroje pod vedením vynikajícího výzkumného pracovníka a vedoucího výzkumu („držitele profesury EVP“) a zavést strukturální změny pro dosažení excelence na udržitelném základě.

V této souvislosti se očekává, že probíhající opatření budou mít významný dopad na úrovni zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti.

SPOLEČNÁ ODPOVĚĚ K BODŮM 81 AŽ 83:

V prosinci 2021 zveřejnila Výkonná agentura pro výzkum zprávu o dopadech šíření excelence a rozšiřování účasti, včetně některých výsledků programu Horizont 2020 a výhledu do programu Horizont Evropa.

Tato zpráva poskytuje jisté poznatky o dopadu projektů na rozšíření účasti v rámci programu Horizont 2020, které vyplynuly z akcí Teaming, Twinning a Profesury EVP.

Tato zpráva o dopadech zahrnuje i úvahu o ekonomických, sociálních a vědeckých dopadech a jejich analýzu. Studie dopadů je vytvořena podle struktury podnikového rámce programu Horizont Evropa týkající se způsobů dosahování dopadů. Ve zprávě jsou prezentovány klíčové dopady zjištěné u opatření Teaming, Twinning a Profesury EVP podpořené údaji získanými z průzkumů a v závěrech a doporučeních jsou uvedena hlavní sdělení.

Komise zohledňuje závěry vyplývající z této zprávy pro další tvorbu politiky a sledování programu.

84. Komise pracuje na určení nejlepších klíčových ukazatelů výkonnosti pro opatření na rozšíření účasti v blízké budoucnosti a také na nalezení rozmanitějších způsobů prezentace úspěchů projektu.

Nicméně, jak uvádí Evropský účetní dvůr, Komise provedla průzkumy týkající se příjemců, aby posoudila pokrok projektů a dospěla k závěrům o pokroku programu.

86. Komise zvažuje zavedení nového opatření v rámci portfolia rozšiřování účasti uvedeného v pracovním programu 2023–2024, které by příjemcům pomohlo s šířením a využíváním výsledků. Následná opatření po skončení financování budou zajištěna systematickým hodnocením dopadů ukončených projektů po uplynutí přiměřené doby.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ (body 87–99)

Odpovědi Komise:

87. Politika výzkumu a inovací může směřovat k větší excelenci, jen pokud se budou rozvíjet všichni. Systém výzkumu a inovací EU musí podpořit inkluzivnější přístup, na němž se budou moci všichni podílet a čerpat z něj. Stávající rozdíly mezi zeměmi, které jsou v oblasti výzkumu a inovací na čele, a těmi, které zůstávají pozadu, lze řešit prostřednictvím investic a zavedení strukturálních politických reforem.

Pro překonání těchto rozdílů jsou také klíčové těsnější vazby mezi výzkumem a inovacemi a spolupráce mezi institucemi s cílem vytvářet vysoce kvalitní znalosti.

Méně rozvinuté země v oblasti výzkumu a inovací budou mít navíc možnost zvýšit úroveň svých systémů výzkumu a inovací, posílit je a umožnit EU, aby se společně jako celek rozvíjela tím, že naváže na stávající excelenci a propojí je s širšími sítěmi. Je třeba použít všechny dostupné prostředky a koordinovaně je směřovat k tomuto cíli.

88. Úspěch opatření prováděných Komisí vyžaduje zapojení vnitrostátních a regionálních systémů prostřednictvím pokroku v institucionálních reformách a transformačních procesech systému výzkumu a inovací, a to i za pomoci mobilizace národních investic do kapacit výzkumu a inovací a zvyšování laťky excelence aktérů v oblasti výzkumu a inovací ve stále více zemích v partnerství s významnými evropskými a mezinárodními institucemi.

Doporučení 1 – Posílit využívání nástroje na podporu politik

1.A. Komise toto doporučení přijímá.

1.B. Komise přijímá navrhované doporučení zavést mechanismy (například otevřený nástroj na podporu politik) k zajištění provádění doporučení vypracovaných v souvislosti s předchozím použitím nástroje na podporu politik v jednotlivých zemích a v souladu s reformami souvisejícími se semestrem a plány pro oživení a odolnost.

91. Program Horizont Evropa, který je pokračováním programu Horizont 2020, má za cíl zvýšit prostřednictvím opatření na rozšíření účasti účast příjemců v rámcovém programu.

Komise si je vědoma připomínek ze strany Evropského účetního dvora a bude podle nich jednat.

Doporučení 2 – Cíl pro vyváženější účast zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti, na opatřeních na rozšíření účasti

Komise doporučení přijímá a posoudí možná opatření vzhledem k vývoji účasti zemí, jimž je poskytována podpora pro rozšíření účasti.

94. Ačkoli Komise dlouhodobě klade důraz na doplňkové financování projektů na rozšíření účasti (tj. předběžné kontroly), rozsah sledování se nyní během trvání projektu zvětšil. V tomto ohledu začala Komise požadovat zprávu o využívání doplňkového financování ve fázi přezkumu projektu, a klade tak větší důraz na nutnost podávat o něm zprávy a na transparentnost jeho využívání.

Doporučení 3 – Usnadnit včasnou dostupnost doplňkového financování

Komise toto doporučení přijímá.

Článek 73 nařízení o společných ustanoveních pro fondy EU prováděné ve sdíleném řízení v programovém období 2021–2027 stanoví pravidla, která se vztahují na výběr operací řídicími orgány. Odstavec 4 tohoto článku obsahuje zvláštní ustanovení pro operace spolufinancované programem Horizont Evropa nebo operace, které obdržely pečeti excelence. Tato ustanovení mohou usnadnit a zrychlit výběr takových operací řídicími orgány. Komise v současné době připravuje pokyny pro synergie mezi programem Horizont Evropa a fondem EFRR (včetně použití pečeti excelence a opatření Teaming).

95. Opatření přijatá během předchozího programu Horizont 2020 jsou většinou stále prováděna.

Nový rámcový program Komise Horizont Evropa pokračuje v tomto úsilí a přebírá poznatky z předchozího programu a zprávy a sledování týkající se probíhajících projektů.

96. Viz odpověď Komise na bod 72.

Doporučení 4 – Posílení schopnosti předkladatelů projektů využívat výsledky svého výzkumu

4.A. Komise toto doporučení přijímá.

4.B. Komise toto doporučení přijímá.

4.C. Komise toto doporučení přijímá.

98. Viz odpověď Komise na bod 59.

99. Komise vypracuje ucelený rámec klíčových ukazatelů výkonnosti pro celé portfolio opatření na rozšíření účasti s přihlédnutím ke specifickým požadavkům jednotlivých opatření. Součástí tohoto dokumentu budou pokyny pro příjemce k povinnému provádění.

Doporučení 5 – Zlepšit monitorování opatření na rozšíření účasti

5.A. Komise toto doporučení přijímá.

5.B. Komise toto doporučení přijímá.